

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 7. juni 2022
(OR. en)

9107/22

**Interinstitutionel sag:
2021/0421 (NLE)**

**SOC 266
EMPL 165
CLIMA 209
ECOFIN 430**

LOVGIVNINGSMÆSSIGE RETSAKTER OG ANDRE INSTRUMENTER

Vedr.: RÅDETS HENSTILLING om sikring af en retfærdig omstilling til
klimaneutralitet

RÅDETS HENSTILLING (EU) 2022/...

af ...

om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 166, stk. 4, og artikel 292 sammenholdt med artikel 149,

som henviser til forslag fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Drivhusgasemissionerne skal reduceres hurtigst muligt, navnlig for at mindske den stigende vandstand i havene og sandsynligheden for ekstreme vejrforhold, der allerede påvirker alle regioner i hele verden¹, og for at mindske de økonomiske og sociale omkostninger, der er forbundet med virkningerne af den globale opvarmning². Unionen og dens medlemsstater er parter i Parisaftalen, der blev vedtaget den 15. december 2015 inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC) ("Parisaftalen")³, og som forpligter parterne til at holde stigningen i den globale gennemsnitstemperatur et godt stykke under 2 °C over det førindustrielle niveau og fortsætte bestræbelserne på at begrænse temperaturstigningen til 1,5 °C over det førindustrielle niveau.
- (2) Klimaændringer og miljøforringelse udgør alvorlige trusler, der kræver en hurtig indsats, hvilket senest blev bekræftet i den sjette vurderingsrapport fra Det Mellemsstatslige Panel om Klimaændringer (IPCC) om det fysiske forskningsgrundlag. Menneskelige lidelser og økonomiske tab som følge af hyppigere klimarelaterede ekstreme hændelser såsom oversvømmelser, hedebølger, tørke og skovbrande bliver stadig mere udbredt. I Unionen beløber disse tab sig allerede i gennemsnit til over 12 mia. EUR om året⁴.

¹ IPCC, 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.

² Szewczyk, W., Feyen, L., Matei, A., Ciscar, J.C., Mulholland, E., Soria, A. (2020), Economic analysis of selected climate impacts, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, doi:10.2760/845605.

³ EUT L 282 af 19.10.2016, s. 4.

⁴ Europa-Kommissionen (2021), PESETA IV-undersøgelsen "Climate change impacts and adaptation in Europe", Det Fælles Forskningscenter, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>.

Disse tab kan nå op på yderligere 175 mia. EUR, som er lig med 1,38 % af Unionens BNP, om året hvis den globale opvarmning når op på 3 °C over det førindustrielle niveau, i modsætning til 65 mia. EUR ved 2 °C og 36 mia. EUR om året ved 1,5 °C. Dette vil være til uforholdsmæssig stor skade for visse grupper, navnlig personer, der allerede befinder sig i en sårbar situation, og regioner, der allerede står over for udfordringer.

- (3) Meddelelsen fra Kommissionen af 11. december 2019 med titlen "Den europæiske grønne pagt" ("den europæiske grønne pagt") fastsætter strategien for, hvordan Unionen bliver det første klimaneutrale kontinent, og hvordan Unionen omdannes til et bæredygtigt, mere retfærdigt og velstående samfund, der respekterer klodens grænser. Behovet for en retfærdig omstilling er en integreret del af den europæiske grønne pagt, som understregede, at ingen person og intet sted bør lades i stikken. Den europæiske klimalov¹ fastsætter et bindende EU-dækkende mål om klimaneutralitet senest i 2050 og et bindende mellemliggende mål om en intern nettoreduktion af drivhusgasemissioner på mindst 55 % senest i 2030 sammenlignet med 1990-niveauerne. Det 8. miljøhandlingsprogram frem til 2030² tager sigte på at fremskynde den grønne omstilling til en klimaneutral, bæredygtig, giftfri, ressourceeffektiv, modstands- og konkurrencedygtig cirkulær økonomi baseret på vedvarende energikilder på en retfærdig, lige og inklusiv måde og på at beskytte, genoprette og forbedre miljøets tilstand.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 ("den europæiske klimalov") (EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/591 af 6. april 2022 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2030 (EUT L 114 af 12.4.2022, s. 22).

- (4) I lyset af Ruslands angrebskrig mod Ukraine fastsætter meddelelsen fra Kommissionen af 18. maj 2022 med titlen "REPowerEU-planen" ("REPowerEU-planen") i overensstemmelse med Versailleserklæringen af 10. og 11. marts 2022, foranstaltninger til at udfase Unionens afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland ved at diversificere gasforsyningerne og fremskynde reduktionen af afhængigheden af fossile brændstoffer, herunder gennem udbredelse af sol- og vindenergi og varmepumper, dekarbonisering af industrien og hurtigere godkendelsesprocedurer for projekter vedrørende vedvarende energi.

- (5) Omstillingen til en klimaneutral økonomi og et klimaneutralt samfund kræver en omfattende politisk indsats og betydelige investeringer på mange områder såsom klimaindsats, energi, transport, miljø, industri, forskning og innovation.¹ For at nå det bindende mål på EU-plan for 2030 udsendte Kommissionen en meddelelse med titlen "'Fit for 55": realisering af EU's klimamål for 2030 på vej mod klimaneutralitet" samt en række tilhørende lovgivningsforslag ("Fit for 55-pakken") den 14. juli 2021. Fit for 55-pakken omfatter forslag til ajourføring af relevant lovgivning, herunder EU's emissionshandelssystem (EU ETS)², direktiverne om energibeskatning, energieffektivitet og vedvarende energi, forordningen om præstationsnormer for bilers og varevognes CO₂-emissioner, forordningen om medtagelse af drivhusgasemissioner og -optag fra arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug, direktivet om infrastruktur for alternative brændstoffer og forordningen om indsatsfordeling med hensyn til sektorer uden for det nuværende EU-ETS, nemlig transport- og byggesektoren.

¹ F.eks. med hensyn til infrastruktur vil Unionen have behov for anslået 350 mia. EUR i yderligere investeringer om året i løbet af dette årti for at opfylde sit emissionsreduktionsmål for 2030 alene i energisystemer, samtidig med at der vil være behov for 130 mia. EUR til andre miljømål.

² Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/87/EF om et system for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Unionen, afgørelse (EU) 2015/1814 om oprettelse og drift af en markedsstabilitetsreserve i forbindelse med Unionens ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner og forordning (EU) 2015/757, COM(2021) 551 final.

Den indeholder også forslag til ny lovgivning, navnlig for at støtte anvendelsen af renere brændstoffer i luft- og søtransportsektoren, samt for at oprette en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme og en social klimafond, som er direkte knyttet til den foreslåede indførelse af et emissionshandelssystem for brændstoffer, der anvendes i bygninger og vejtransport. Fit for 55-pakken kombineret med foranstaltninger, der træffes på EU-plan for at støtte og tilskynde til de nødvendige offentlige og private investeringer, skal bidrage til at støtte og fremskynde væksten på nye markeder, f.eks. for rene brændstoffer og lavemissionskøretøjer, og dermed sænke omkostningerne ved en bæredygtig omstilling for både virksomheder og borgere.

- (6) På sit møde den 20. juni 2019 forpligtede Det Europæiske Råd sig i sin "En ny strategisk dagsorden 2019-2024" til at sikre en retfærdig omstilling til klimaneutralitet, der er inkluderende og ikke lader nogen i stikken. På internationalt plan har medlemsstaterne godkendt De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling og ratificeret Parisaftalen, som henviser til nødvendigheden af en retfærdig omstilling for arbejdskraften og skabelse af anstændigt arbejde og kvalitetsjob samt behovet for tilpasning og kapacitetsopbygning med henblik på kønsorientering. Den Internationale Arbejdsorganisations retningslinjer udgør en internationalt fastlagt politisk ramme for en retfærdig omstilling til miljømæssigt bæredygtige økonomier og samfund for alle.¹ Desuden godkendte 54 underskrivere (lande og arbejdsmarkedsparter) – deriblandt Kommissionen på vegne af Unionen og 21 medlemsstater – "Schlesienerklæringen om solidaritet og retfærdig omstilling"², som blev vedtaget på den 24. partskonference (COP) under UNFCCC i Katowice. Unionen og ti individuelle medlemsstater undertegnede erklæringen "Støtte til betingelserne for en retfærdig omstilling internationalt", som blev vedtaget på den 26. COP under UNFCCC i Glasgow, og forpligtede sig til at medtage oplysninger om retfærdig omstilling i de toårige gennemsigthedsrapporter i forbindelse med rapportering om deres politikker og foranstaltninger til opnåelse af deres nationalt bestemte bidrag.

¹ I retningslinjerne defineres begrebet retfærdig omstilling, og de politiske beslutningstagere og arbejdsmarkedets parter opfordres til at fremme en retfærdig omstilling på globalt plan.

² Jf. dokument ST 14545/2018 REV 1.

- (7) Retfærdighed og solidaritet er grundlæggende principper for Unionens politikker hen imod den grønne omstilling og er en forudsætning for dens brede og vedvarende støtte i offentligheden. I den europæiske grønne pagt understreges det, at omstillingen skal være retfærdig og inklusiv, sætte borgerne i centrum og lægge særlig vægt på at støtte de regioner, industrier, arbejdstagere, husholdninger og forbrugere, som vil stå over for de største udfordringer. Desuden understreges det i meddelelsen fra Kommissionen af 14. januar 2020 med titlen "Et stærkt socialt Europa for retfærdig omstilling", at gennemførelsen af den europæiske grønne pagt vil give Europa værktøjerne til at sætte barren højere, når det drejer sig om opadgående konvergens, social retfærdighed og fælles velstand. I meddelelsen fra Kommissionen af 23. februar 2022 om anstændigt arbejde på verdensplan for en global retfærdig omstilling og en bæredygtig genopretning udpeges fremme af anstændigt arbejde i hele verden som udgangspunkt for en retfærdig omstilling og en inklusiv, bæredygtig og modstandsdygtig genopretning efter pandemien.

- (8) I meddelelsen fra Kommissionen af 4. marts 2021 med titlen "Den europæiske søjle for sociale rettigheder"¹ fremhæves det, at enhed, koordinering og solidaritet er nødvendig for at komme videre i retning af et grønnere og mere digitalt årti, hvor europæerne kan klare sig godt. Den indeholder forslag til tre overordnede EU-mål for 2030, nemlig: at mindst 78 % af befolkningen i alderen 20-64 år bør være i beskæftigelse senest i 2030²; at mindst 60 % af alle voksne bør deltage i efteruddannelse hvert år³; og at antallet af personer i risiko for fattigdom eller social udstødelse bør nedbringes med mindst 15 millioner inden 2030⁴. Disse overordnede mål for 2030 blev hilst velkommen af Unionens ledere i Portoerklæringen af 8. maj 2021 på det uformelle møde mellem stats- og regeringscheferne den 7.-8. maj 2021 i Porto og af Det Europæiske Råd i dets konklusioner af 24.-25. juni 2021.

¹ Den europæiske søjle for sociale rettigheder, der blev proklameret og undertegnet af Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen på topmødet i Göteborg i november 2017, er Unionens rettesnor for et stærkt socialt Europa.

² For at nå dette overordnede mål skal Europa tilstræbe som minimum at halvere den kønsbestemte forskel i beskæftigelsesfrekvensen i forhold til 2019, nedbringe andelen af unge (15-29 år), der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET'er), til 9 % og øge udbuddet af formel førskoleundervisning og børnepasning (ECEC).

³ Navnlig bør mindst 80 % af de 16-74-årige have grundlæggende digitale færdigheder, og skolefrafaldet bør nedbringes yderligere, og deltagelsen i ungdomsuddannelser bør øges.

⁴ Ud af de 15 millioner mennesker, der skal hjælpes ud af fattigdom eller social udstødelse, bør mindst 5 millioner være børn.

- (9) Med indførelsen af de rette ledsagende politikker¹ vil den grønne omstilling samlet kunne skabe omkring 1 million yderligere kvalitetsjob² i Unionen senest i 2030 og 2 millioner senest i 2050³ i sektorer som bygge- og anlægssektoren, informations- og kommunikationsteknologi ("IKT") eller vedvarende energi, samtidig med at den langvarige nedgang i antallet af mellemkvalificerede job som følge af automatisering og digitalisering afbødes. Men i et pessimistisk scenario kan virkningerne af den grønne omstilling til klimaneutralitet uden støtte gennem et tilstrækkeligt policy mix medføre et tab af BNP på op mod 0,39 % i Unionen og tab af arbejdspladser på op mod 0,26 %⁴.

¹ Meddelelse fra Kommissionen af 14. juli 2021 med titlen "'Fit for 55': realisering af EU's klimamål for 2030 på vej mod klimaneutralitet".

² Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene – Impact Assessment accompanying the Communication "Stepping up Europe's 2030 climate ambition – Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people", SWD(2020) 176 final. Fremskrivninger baseret på E-QUEST baseret på et scenario med lavere beskatning af lavt kvalificeret arbejdskraft.

³ Europa-Kommissionen (2019), "Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019", 4. juli 2019. Baseret på den dybdegående analyse, der ledsager Kommissionens meddelelse COM(2018) 773.

⁴ SWD(2020) 176 final.

- (10) Den grønne omstillings indvirkning på erhvervslivet og beskæftigelsen vil variere efter sektor, erhverv, region og land, hvilket vil indebære jobændringer inden for sektorer og industrielle økosystemer samt store omfordelinger af arbejdskraft på tværs af disse sektorer¹. Omstrukturering og tilpasning i de berørte virksomheder, sektorer og økosystemer kræver udvikling af nye forretningsmodeller og store omfordelinger af arbejdskraft på tværs af sektorer og regioner. Der forventes f.eks. tab af arbejdspladser i visse mineaktiviteter eller energiproduktion baseret på fossile brændstoffer samt i dele af bilindustrien. Omvendt forventes der nye jobmuligheder i forbindelse med cirkulære værdibevarelsesaktiviteter og bæredygtig transport og energiproduktion. Medlemsstaterne bør derfor følge detaljerede tilgange med fokus på de enkelte berørte regioner og økosystemer i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og/eller lokale og regionale myndigheder og interessenter.

¹ SWD(2020) 176 final.

- (11) Ved at skabe jobmuligheder af høj kvalitet for alle, samtidig med at der træffes foranstaltninger til at afhjælpe og forebygge energi- og transportfattigdom, kan den grønne omstilling bidrage til at øge indkomsterne og mindske uligheder og fattigdom generelt¹. Det kan således bidrage til at afhjælpe allerede eksisterende socioøkonomiske uligheder og social udstødelse, forbedre sundhed og trivsel og fremme ligestilling, herunder ligestilling mellem kønnene. Der bør rettes særlig opmærksomhed mod visse befolkningsgrupper, navnlig dem, der allerede befinder sig i en sårbar situation. Dette omfatter især husholdninger med lav og lavere mellemindkomst, som bruger en stor del af deres indkomst på basale tjenester såsom energi, transport og boliger samt mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder. Modelberegninger viser, at hvorvidt miljøafgifter er progressive eller regressive, vil i høj grad afhænge af instrumenternes udformning, f.eks. i hvilket omfang indkomstskattenedsættelser eller andre løsninger for genanvendelse af indtægter er rettet mod lavtlønnede².

¹ Europa-Kommissionen (2019), "Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019", kapitel 5, 4. juli 2019, og Europa-Kommissionen (2020), "Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy", Employment and Social Developments in Europe 2020, kapitel 4.2.2, 15. september 2020. Den samlede fattigdom måles i denne forbindelse ved hjælp af den aftalte indikator for fattigdomsrisikosatsen i overensstemmelse med indikatorerne på den sociale resultattavle og det tilhørende overordnede mål for 2030 under handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder.

² IEEP (2021), Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay.

- (12) Cirkulære værdibevarelsesaktiviteter, herunder forretningsmodeller for reparation, genbrug, genfremstilling og servitisering, kan fremme økonomisk overkommelig og bæredygtig adgang til varer og tjenester. De skaber også job og muligheder på forskellige kvalifikationsniveauer, bl.a. for kvinder, personer med handicap og sårbare grupper, gennem socialøkonomiske enheder, der er aktive på disse områder. Ved at fremme produkters cirkularitet reducerer de kulstofemissionerne betydeligt, mens de arbejdspladser, der skabes, ligger tæt på de produkter, der skal bevares, renoveres eller deles.
- (13) Ifølge de seneste data fra EU-statistikkerne over indkomstforhold og levevilkår for 2019/2020 berørte energifattigdom ca. 8 % af Unionens befolkning, dvs. over 35 millioner mennesker, som ikke var i stand til at varme deres hjem tilstrækkeligt op, med betydelige forskelle mellem medlemsstaterne og mellem indkomstgrupper¹. Overordnet set anslår observatoriet for energifattigdom, baseret på en kombination af indikatorer, at energifattigdom er et problem for over 50 millioner husholdninger i Unionen². Energifattigdom, der skyldes en kombination af lav indkomst, at en høj andel af den disponible indkomst bruges på energi samt dårlig energieffektivitet, har i nogen tid været en stor udfordring for Unionen. Desuden stiger risikoen for energifattigdom med høje og volatile energipriser, som skyldes en række faktorer, herunder dem, der er forbundet med situationen med Ruslands angrebskrig mod Ukraine og Unionens efterfølgende politiske reaktion. Denne form for fattigdom påvirker ikke blot husholdninger med lav indkomst, men også husholdninger med lavere mellemindkomst i mange medlemsstater.

¹ Desuden har op mod 6,2 % af personer bosiddende i Unionen, dvs. over 27 millioner mennesker, restancer med hensyn til at betale deres forsyningsregninger.

² Europa-Kommissionen, EPOV Annual Report: Addressing Energy Poverty in the European Union: State of Play and Action, 2019, s. 6.

Husholdninger med et energibehov over gennemsnittet, som omfatter familier med børn, herunder familier, hvor forsørgeren er en enlig forælder, personer med handicap og ældre, er også mere udsatte for energifattigdom¹ og dens virkninger. Kvinder, navnlig enlige forældre og ældre kvinder², er også særligt berørt af energifattigdom. Ud over energifattigdom anerkendes begrebet transportfattigdom i stigende grad, når visse befolkningsgrupper ikke er i stand til at opnå et socialt og væsentligt nødvendigt niveau af transporttjenester. Uden de rette ledsageforanstaltninger til at afhjælpe og forebygge energi- og transportfattigdom risikerer disse former for fattigdom at blive forværret, navnlig på grund af internaliseringen af emissionsomkostninger i prisdannelsen eller omkostningerne ved tilpasning til mere effektive alternativer med lavere emissioner.

¹ Jf. rapporten fra workshopen om energifattigdom, som blev afholdt den 9. november 2016 for Europa-Parlamentets Udvalg om Industri, Forskning og Energi (ITRE).

² Jf. Gender perspective on access to energy in the EU (europa.eu), Gender and energy| European Institute for Gender Equality (europa.eu), GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf (oecd.org).

- (14) Principperne om social retfærdighed, samhørighed og solidaritet er solidt integreret i udformningen af relevante klima-, energi- og miljørammer på EU-plan, herunder via princippet om, at forureneren betaler, og indsatsfordelingen mellem medlemsstaterne samt i en vis omfordeling af EU ETS-kvoter med henblik på solidaritet, vækst og sammenkoblinger inden for Unionen og deres anvendelse i Moderniseringsfonden, som bidrager til de betydelige investeringsbehov i lavindkomstmedlemsstaterne til modernisering af deres energisystemer. Desuden giver Unionens energilovgivning medlemsstaterne værktøjer til at sikre beskyttelse af energifattige og sårbare husholdningskunder, samtidig med at markedsforvridninger undgås. Selv om disse værktøjer bidrager til at lette den grønne omstilling, har de til formål at tilvejebringe midler til at sikre den nødvendige beskyttelse mere generelt, som det f.eks. fremgår af meddelelsen fra Kommissionen af 13. oktober 2021 med titlen "Håndtering af stigende energipriser: en værktøjskasse for handling og støtte" og REPowerEU-planen.

- (15) Medlemsstaterne har en række værktøjer til rådighed til at skitsere og koordinere deres tiltag med henblik på en retfærdig omstilling. De nationale energi- og klimaplaner, der er udarbejdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999¹, bør vurdere antallet af husholdninger, som er ramt af energifattigdom, og skitsere de foranstaltninger, der er nødvendige for at håndtere de sociale og territoriale konsekvenser af energiomstillingen. De territoriale planer for retfærdig omstilling, der er udarbejdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056², bør klarlægge, hvilke geografiske områder der er berettiget til støtte fra Fonden for Retfærdig Omstilling frem til 2027. De nationale genopretnings- og resiliensplaner, der er udarbejdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³ og finansieres af NextGenerationEU, fastsætter reformer og investeringer til fremme af den grønne omstilling, herunder vækst, social og territorial samhørighed, modstandsdygtighed og fremtidsudsigter for den næste generation med en gennemførelseshorisont frem mod 2026. Nogle tiltag med henblik på en retfærdig omstilling gennemføres også inden for rammerne af andre programmer og initiativer, navnlig fondene under samhørighedspolitikken.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, Rådets direktiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 1).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

- (16) På grundlag af principperne og politikkerne navnlig i den europæiske grønne pagt og den europæiske søjle for sociale rettigheder er der mulighed for at forbedre udformningen af politikker på en omfattende og tværgående måde og sikre sammenhæng i udgiftsindsatsen på EU-plan og nationalt plan. I meddelelsen fra Kommissionen af 17. september 2020 med titlen "Vurdering af de nationale energi- og klimaplaner i hele EU Fremme af den grønne omstilling og økonomisk genopretning gennem integreret energi- og klimaplanlægning" erkendte Kommissionen, at de endelige nationale energi- og klimaplaner indeholder nogle indikatorer og politikker vedrørende energifattigdom, men konkluderede, at de ikke altid fremsætter en klar prioritering af finansieringsbehovene hverken i forbindelse med en retfærdige omstilling eller i forbindelse med omskoling og opkvalificering eller i forbindelse med støtte til arbejdsmarkedstilpasninger. De territoriale planer for retfærdig omstilling bør fokusere på udvalgte geografiske områder og forventes derfor ikke at fastlægge en overordnet strategi og overordnede politikker for en retfærdig omstilling på nationalt plan. Selv om de reformer og investeringer, som de støtter og hjælper med at finansiere, er udformet med henblik på at skabe en varig virkning, er både de territoriale planer for retfærdig omstilling og de nationale genopretnings- og resiliensplaner tidsbegrænsede.

- (17) En retfærdig omstilling til klimaneutralitet i Unionen senest i 2050 vil sikre, at ingen lades i stikken, navnlig arbejdstagere og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling, og især dem, der allerede befinder sig i sårbare situationer. Med henblik herpå bør medlemsstaterne som fastsat i denne henstilling indføre omfattende politikpakker¹, styrke tværgående elementer, der fremmer en retfærdig grøn omstilling, og gøre optimal brug af offentlig og privat finansiering. I politikpakkerne bør der tages hensyn til de personer og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling, navnlig som følge af tab af arbejdspladser, men også som følge af ændrede arbejdsvilkår og/eller nye opgavekrav på jobbet, samt dem, der rammes af negative konsekvenser for den disponible indkomst, udgifterne og adgangen til basale tjenester. Som en del af de mest berørte grupper bør der i politikpakker navnlig, men ikke udelukkende, tages hensyn til mennesker og husholdninger i sårbare situationer, særligt de personer, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet, f.eks. på grund af deres færdigheder, geografisk betingede arbejdsmarkedsforhold eller andre karakteristika såsom køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Desuden kan mennesker og husholdninger i sårbare situationer omfatte personer, der lever i eller er truet af fattigdom og/eller energifattigdom, og som står over for hindringer for mobilitet eller en overbelastning af boligomkostninger, herunder husholdninger, hvor forsørgeren er en enlig forælder, hvilket oftere er kvinder end mænd. Politikpakker bør tilpasses de lokale forhold under hensyntagen til behovene i de mest sårbare og fjerntliggende dele af Unionen, heriblandt regionerne i den yderste periferi og øer.

¹ Navnlig de årlige strategier for bæredygtig vækst (ASGS) for 2021 og 2022, henstillingerne for euroområdet for 2021 og de landespecifikke henstillinger.

(18) Aktiv støtte til beskæftigelse af høj kvalitet bør fokusere på at hjælpe arbejdstagere, jobsøgende, personer, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET'er), og de selvstændige, der er mest berørt af den grønne omstilling. Navnlig underrepræsenterede personer såsom kvinder, lavt kvalificerede arbejdstagere, personer med handicap, ældre eller personer med forholdsvis ringe evne til at tilpasse sig ændringer på arbejdsmarkedet kræver støtte for at forbedre deres beskæftigelsesegnethed og finde beskæftigelse i overensstemmelse med Kommissionens henstilling (EU) 2021/402¹. Med udgangspunkt i tidligere politiske retningslinjer, navnlig nævnte henstilling og Rådets afgørelse (EU) 2020/1512² og (EU) 2021/1868³, bør politikpakker således omfatte skræddersyede foranstaltninger til støtte for ansættelses- og omstillingsincitamenter, støtte til iværksætter, navnlig til kvinder eller personer med handicap, og foranstaltninger til skabelse af kvalitetsjob, navnlig for mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder og i de mest berørte områder. Sådanne foranstaltninger kan sammen med tilstrækkelig EU-støtte også være medvirkende til at imødekomme udfordringerne for arbejdsmarkedet, såsom dem, der skyldes tilstrømningen af ukrainske flygtninge, navnlig i de mest berørte medlemsstater. De bør også fremme en effektiv gennemførelse og håndhævelse af de eksisterende regler om arbejdsvilkår og støtte til socialt ansvarlig omstrukturering i overensstemmelse med eksisterende regler og standarder. Arbejdsmarkedets parter spiller en afgørende rolle med hensyn til gennem dialog at bidrage til at håndtere de beskæftigelsesmæssige og sociale konsekvenser af udfordringerne i forbindelse med den grønne omstilling.

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2021/402 af 4. marts 2021 om en effektiv og aktiv støtte til beskæftigelse efter covid-19-krisen (EASE) (EUT L 80 af 8.3.2021, s. 1).

² Rådets afgørelse (EU) 2020/1512 af 13. oktober 2020 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (EUT L 344 af 19.10.2020, s. 22).

³ Rådets afgørelse (EU) 2021/1868 af 15. oktober 2021 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (EUT L 379 af 26.10.2021, s. 1).

- (19) Adgang til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet for alle er afgørende for at sikre, at arbejdsstyrken har de færdigheder, der er nødvendige for at gennemføre den grønne omstilling. Aspekter vedrørende retfærdig omstilling bør derfor integreres i udviklingen og gennemførelsen af nationale kvalifikationsstrategier under hensyntagen til Kommissionens forslag i meddelelsen fra Kommissionen i "den europæiske dagsorden for færdigheder"¹ og meddelelsen fra Kommissionen i "den ajourførte nye industristrategi"². Færdighedspartnerskaber under pagten for færdigheder vil også være en vigtig løftestang. Ajourførte oplysninger om arbejdsmarkedet og færdigheder og fremsyn, bl.a. på regionalt, sektorielt og beskæftigelsesmæssigt plan, gør det muligt at afdække og forudsige relevante stillingsspecifikke og tværgående færdighedsbehov, herunder som grundlag for at tilpasse læreplanerne, så de opfylder færdighedsbehovene i forbindelse med den grønne omstilling. Erhvervsuddannelse bør med særlig fokus på kvinder og lavt kvalificerede arbejdstagere udstyre unge og voksne med de færdigheder, der er nødvendige for at gennemføre den grønne omstilling, i overensstemmelse med Rådets henstilling 2020/C 417/01³.

¹ Meddelelse fra Kommissionen af 1. juli 2020 med titlen "Den europæiske dagsorden for færdigheder med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed".

² Meddelelse fra Kommissionen af 5. maj 2021 med titlen "Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning" (COM(2021) 350 final).

³ Rådets henstilling 2020/C 417/01 af 24. november 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed (EUT C 417 af 2.12.2020, s. 1).

Lærlingeuddannelser og lønnede praktikophold med en stærk uddannelseskomponent, navnlig for unge, bidrager til omstilling på arbejdsmarkedet, navnlig til aktiviteter, der bidrager til klima- og miljømålene, og sektorer, der står over for særlig mangel på kvalificeret arbejdskraft. Øget deltagelse af voksne i livslang læring bør fremmes for at opfylde opkvalificerings- og omskolingsbehov, bl.a. ved at give enkeltpersoner mulighed for at søge uddannelse, der er skræddersyet til deres behov, og, hvor det er relevant, via korte, kvalitetssikrede kurser om færdigheder til den grønne omstilling, som tager hensyn til Rådets henstilling (EU) 2022/...¹⁺, der har til formål at gøre det lettere at værdsætte og anerkende resultaterne af sådanne kurser.

¹ Rådets henstilling (EU) 2022/... af ... om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed (EUT ...).

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på henstillingen i dokument ST 9237/22 i teksten og indsæt nævnte henstillings nummer, dato og EUT-henvisning i fodnoten.

(20) Sammensætningen af skatte- og socialsikringsystemerne og de sociale beskyttelsessystemer bør undersøges i forhold til de specifikke behov, der følger af den grønne omstilling, hvilket også afspejler "princippet om, at forureneren betaler", og behovet for, at ledsagende politikker ikke indfører subsidier til forbrug af fossile brændstoffer, ikke fastlåser forbrugerne til en bestemt teknologi, ikke mindsker incitamenterne til renovering af bygninger og substitution af termiske energisystemer og ikke mindsker incitamenterne inden for energieffektivitetsforanstaltninger generelt. En kombination af forskellige politikker kan støtte de mest sårbare husholdninger og arbejdstagere, der er mest berørt af den grønne omstilling. Afhængigt af den nationale og individuelle situation kan dette f.eks. indebære en omlægning af beskatningen væk fra arbejde og hen imod klima- og miljømål som påtænkt i forslaget til revision af energibeskatningsdirektivet¹, en revision af arbejdsløshedsordninger og/eller midlertidig og målrettet direkte indkomststøtte, hvor det er nødvendigt. Sociale beskyttelsessystemer, herunder politikker for social inklusion, kan revideres og, hvor det er relevant, tilpasses i lyset af den grønne omstilling, navnlig for at sikre indkomstsikkerhed, især i forbindelse med jobskifte, og for at tilvejebringe passende sociale tjenester og sundheds- og plejetjenester gennem passende social infrastruktur, navnlig i de mest berørte områder, f.eks. landdistrikter og fjerntliggende områder såsom regionerne i den yderste periferi, med henblik på at forebygge social udstødelse og imødegå sundhedsrisici. For at forebygge og bekæmpe social udstødelse af børn har investeringer i social infrastruktur for børn til formål at sikre adgang til nøgletjenester for børn i nød som fastsat i Rådets henstilling (EU) 2021/1004².

¹ I forslag til Rådets direktiv om omstrukturering af EU-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet (omarbejdning) (COM(2021) 563 final) påtænkes en sådan omlægning af beskatningen af energiprodukter og elektricitet med henblik på at indfri klima- og miljømålene.

² Rådets henstilling (EU) 2021/1004 af 14. juni 2021 om oprettelse af en europæisk børnegaranti (EUT L 223 af 22.6.2021, s. 14).

- (21) For at opbygge fysisk og finansiel modstandsdygtighed over for klimaændringernes irreversible virkninger på en inklusiv måde er det nødvendigt at fremme løsninger til risikobevisthed, -reduktion og -overførsel, især ved at øge tilgængeligheden af forsikringsløsninger og ved at investere i katastroferisikostyring og tilpasning for at mindske de fysiske virkninger af klimaændringer og derved reducere tab og klimabeskyttelseskløften under hensyntagen til mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt landdistrikter og fjerntliggende områder såsom regionerne i den yderste periferi og øer. Katastroferisikostyring, herunder civilbeskyttelsessystemer på nationalt og EU-plan, bør styrkes for bedre at forebygge, forberede sig på og sætte ind over for klimarelaterede chok.

(22) Alle har ret til adgang til basale tjenester af høj kvalitet, herunder energi, transport, vand, sanitet, finansielle tjenester og digital kommunikation, og støtte til lige adgang til disse tjenester skal være tilgængelige for dem, der har behov for det¹. Der bør desuden være adgang til socialt boligbyggeri eller boligstøtte af høj kvalitet for dem, der har behov for det². Endvidere kan husholdninger med lav og mellemhøj indkomst, sårbare kunder, herunder slutbrugere, personer, der er udsat for eller risikerer energifattigdom, og personer, der bor i socialt boligbyggeri, tilgodeses ved anvendelsen af "princippet om energieffektivitet først". Ud over at beskytte og styrke energiforbrugerne er der behov for konkrete foranstaltninger for at forebygge og modvirke de underliggende årsager til energifattigdom, navnlig ved at fremme investeringer rettet mod forbedringer af energieffektiviteten, især i den sociale boligsektor. De foreslåede ajourføringer af direktivet om energieffektivitet³ og direktivet om bygningers energimæssige ydeevne⁴ har også til formål at imødekomme de vigtigste ikkeøkonomiske hindringer for renovering såsom modsatrettede incitament, herunder ejerskabsforhold og ejerskabsstrukturer. I denne forbindelse bør der lægges særlig vægt på kvinder og bestemte grupper, der er mere udsatte for at blive ramt af energifattigdom, såsom personer med handicap, enlige forældre, ældre, børn og personer tilhørende en racemæssig eller etnisk minoritetsgruppe.

¹ "Den europæiske søjle for sociale rettigheder", som blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, 17. november 2017, princip 20.

² "Den europæiske søjle for sociale rettigheder", som blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, 17. november 2017, princip 19a.

³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om energieffektivitet (omarbejdning) (COM(2021) 558 final).

⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bygningers energimæssige ydeevne (omarbejdning) (COM(2021) 802 final).

Eksisterende og nye mobilitetsudfordringer kan klares gennem støtteforanstaltninger og udvikling af den nødvendige infrastruktur, såsom offentlig transport. Økonomisk overkommelighed, tilgængelighed og sikkerhed i forbindelse med bæredygtig mobilitet og forskellige transportformer, herunder privat og offentlig transport, er afgørende for at sikre, at alle drager fordel af og er en del af den grønne omstilling. Mobilitet i byer spiller en vigtig rolle i denne sammenhæng, hvilket også afspejles i meddelelsen fra Kommissionen af 14. december 2021 med titlen "Den nye EU-ramme for mobilitet i byer".

- (23) En tilgang til retfærdig omstilling, som inddrager hele samfundet, bør støtte politiske tiltag baseret på koordinering af politikudformningen og styrket operationel kapacitet på alle niveauer og på tværs af alle relevante politikområder og give de regionale og lokale myndigheder en aktiv rolle. Den bør endvidere baseres på inddragelsen af arbejdsmarkedets parter på alle niveauer og faser samt en effektiv og virkningsfuld deltagelse af civilsamfundet og interessenter. En sådan koordinering og et sådant engagement kan sikre, at principperne i den europæiske grønne pagt om retfærdighed og solidaritet integreres i udformningen, gennemførelsen og overvågningen af politikker fra begyndelsen, og dermed danne grundlag for bred og langsigtet støtte til inkluderende politikker, der fremmer den grønne omstilling.
- (24) Et solidt evidensgrundlag er afgørende for at indføre forsvarlige socialpolitikker og arbejdsmarkedspolitikker, der sikrer en retfærdig og inklusiv omstilling. Med henblik herpå letter den gradvise harmonisering og konsekvens i definitioner, begreber, klassifikationer og metodologier, navnlig på grundlag af Kommissionens henstilling (EU) 2020/1563¹, vurderingerne og sammenligneligheden heraf. Yderligere forsknings- og innovationstiltag kan bidrage til den videnbase, der kan give input til politik og offentlig debat. Til gengæld kan udvekslinger med offentligheden i al dens mangfoldighed og med centrale interessenter, f.eks. om resultaterne af evalueringer, fremsyn og overvågning, bidrage til politikudformning og ejerskab.

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2020/1563 af 14. oktober 2020 om energifattigdom (EUT L 357 af 27.10.2020, s. 35).

- (25) Der er behov for passende detaljerede kønsopdelte data og indikatorer af høj kvalitet, navnlig for at vurdere klimaændringspolitikernes beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige virkninger. Sådanne data og indikatorer er i øjeblikket ikke fuldt tilgængelige. Selv om der f.eks. er gjort visse fremskridt med hensyn til måling af energifattigdom, kan der udvikles indikatorer til vurdering af transportfattigdom i overensstemmelse med de nationale forhold. Overvågning og evaluering kan styrkes gennem en række tiltag med fokus på indikatorer, resultattavler samt mindre pilotprojekter og politiske eksperimenter. Tiltagene bør bygge på eller trække på eksisterende resultattavler såsom den sociale resultattavle og resultattavlen for den europæiske grønne pagt, som indeholder relevante oplysninger om specifikke aspekter af politikker for retfærdig omstilling.

- (26) Optimal og effektiv anvendelse af offentlig og privat finansiering og mobilisering af alle tilgængelige ressourcer og en effektiv anvendelse heraf er af særlig betydning i lyset af de betydelige investeringsbehov, der følger af den grønne omstilling. På EU-plan støttes relevante tiltag over Unionens budget og NextGenerationEU. De vil blive gennemført under genopretnings- og resiliensfaciliteten, mekanismen for retfærdig omstilling, herunder Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Samhørighedsfonden, genopretningsbistand til samhørighed og til områder i Europa (REACT-EU), ERASMUS+ og Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF), LIFE-programmet, Horisont Europa-programmet, Moderniseringsfonden og Innovationsfonden¹ samt fondene under den fælles landbrugspolitik. Desuden støtter Kommissionen medlemsstaterne gennem instrumentet for teknisk støtte ved at yde skræddersyet teknisk ekspertise til at udforme og gennemføre reformer, herunder dem, der fremmer en retfærdig omstilling til kulstofneutralitet.

¹ Uden for Unionens budget og NextGenerationEU.

- (27) Det europæiske semester er Unionens ramme for samordning af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken. Det vil fortsat spille denne rolle i genopretningsfasen og i at fremme den grønne og den digitale omstilling, der er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed, og støtte opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling. Som led i det europæiske semester vil Kommissionen nøje overvåge socioøkonomiske resultater og virkninger og, hvor det er relevant, foreslå målrettede landespecifikke henstillinger for at sikre, at ingen lades i stikken. Komplementaritet med de foranstaltninger, der støttes under genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil være en prioritet. Overvågningen af denne henstilling vil derfor i relevant omfang finde sted inden for rammerne af det europæiske semester, herunder inden for rammerne af de relevante udvalg og deres respektive kompetenceområder, på grundlag af passende vurderinger, politikevalueringer og status for gennemførelsen af retningslinjerne i denne henstilling. Overvågningsordningen vil ikke medføre unødvendige administrative byrder for medlemsstaterne.
- (28) Desuden bør medlemsstaterne som led i udkastet til og den endelige ajourføring af deres nationale energi- og klimaplaner i henholdsvis 2023 og 2024 i overensstemmelse med artikel 14 i forordning (EU) 2018/1999 trække på denne henstilling for at overveje at integrere beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige konsekvensanalyser og aspekter vedrørende retfærdig omstilling i energiunionens fem dimensioner og yderligere styrke de politiske foranstaltninger til håndtering af disse virkninger med særligt fokus på energifattigdom.

- (29) Endvidere kan overvågningen af gennemførelsen af denne henstilling bygge på eksisterende dokumentation i forbindelse med de etablerede multilaterale overvågningsprocesser såsom det europæiske semester. Rådet eller Kommissionen kan i overensstemmelse med henholdsvis artikel 150 og 160 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og i samarbejde med andre relevante udvalg, navnlig Udvalget for Økonomisk Politik, anmode Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse om inden for deres respektive kompetenceområder at undersøge gennemførelsen af denne henstilling på grundlag af passende rapportering fra Kommissionen og andre multilaterale overvågningsværktøjer. På denne baggrund arbejder Kommissionen også på at forbedre tilgængeligheden af data, opdelt efter køn, med henblik på at ajourføre og anvende eksisterende rammer og metodologisk vejledning, herunder til måling af energi- og transportfattigdom og miljømæssige uligheder, og evaluere effektiviteten og den faktiske virkning af politiske foranstaltninger,

HENSTILLER:

MÅL

- 1) I overensstemmelse med principperne i den europæiske grønne pagt og den europæiske søjle for sociale rettigheder har denne henstilling til formål at sikre, at Unionens omstilling til en klimaneutral og miljømæssigt bæredygtig økonomi senest i 2050 er retfærdig og ikke lader nogen i stikken.
- 2) Medlemsstaterne opfordres med henblik herpå til i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter, hvor det er relevant, at vedtage og gennemføre omfattende og sammenhængende politikpakker, der tager fat på de beskæftigelsesmæssige og sociale aspekter for at fremme en retfærdig omstilling på tværs af alle politikker, navnlig klima-, energi- og miljøpolitikker, samt til at gøre optimal brug af offentlig og privat finansiering.

DEFINITIONER

- 3) I denne henstilling forstås ved:
 - a) "grøn omstilling": Unionens økonomis og samfunds omstilling til opfyldelse af klima- og miljømålene primært gennem politikker og investeringer i overensstemmelse med den europæiske klimalov, der fastsætter forpligtelsen til at opnå klimaneutralitet senest i 2050, den europæiske grønne pagt og internationale forpligtelser, herunder Parisaftalen, andre multilaterale miljøaftaler og verdensmålene for bæredygtig udvikling

- b) "klima- og miljømål": de seks mål, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852¹, nemlig: modvirkning af klimaændringer, tilpasning til klimaændringer, bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer, omstilling til en cirkulær økonomi, forebyggelse og bekæmpelse af forurening og beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer
- c) "mennesker og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling": personer, hvis reelle adgang til beskæftigelse af høj kvalitet, herunder selvstændig virksomhed, og/eller til uddannelse og/eller til en anstændig levestandard og basale tjenester, er betydeligt begrænset eller risikerer at blive betydeligt begrænset som en direkte eller indirekte konsekvens af den grønne omstilling
- d) "mennesker og husholdninger i sårbare situationer": personer, der uafhængigt af den grønne omstilling står over for eller risikerer at komme i en situation med begrænset adgang til beskæftigelse af høj kvalitet, herunder selvstændig virksomhed, og/eller til uddannelse og/eller til en anstændig levestandard og basale tjenester, hvilket indebærer ringe evne til at tilpasse sig konsekvenserne af den grønne omstilling

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13) ("klassificeringsforordningen") fastsætter et fælles klassificeringssystem for bæredygtige økonomiske aktiviteter.

- e) "mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder": virksomheder, der beskæftiger under 250 personer, herunder individuelle selvstændige, og som har en årlig omsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en samlet årlig balance på højst 43 mio. EUR beregnet i overensstemmelse med artikel 3-6 i bilag I til Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014¹
- f) "energifattigdom": "en husholdnings manglende adgang til væsentlige energitjenester, der understøtter en ordentlig leve- og sundhedsstandard, herunder tilstrækkelig opvarmning, køling, belysning og energi til elapparater, i den relevante nationale kontekst, eksisterende socialpolitik og andre relevante politikker"²; definitionen af "energifattigdom" i denne henstilling finder anvendelse, medmindre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU³ som ændret eller erstattet som følge af Kommissionens forslag af 14. juli 2021⁴ indeholder en anden definition af dette begreb, i hvilket tilfælde denne definition finder anvendelse i forbindelse med denne henstilling.

¹ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT L 187 af 26.6.2014, s. 1).

² Selv om det er op til medlemsstaterne at definere begrebet "sårbare kunder", omfatter det husholdninger, der ikke er i stand til at opvarme eller afkøle deres hjem tilstrækkeligt og/eller har restancer på forsyningsregninger i overensstemmelse med Kommissionens henstilling om energifattigdom, C/2020/9600 final (EUT L 357 af 27.10.2020, s. 35).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU af 25. oktober 2012 om energieffektivitet, om ændring af direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU samt om ophævelse af direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF (EUT L 315 af 14.11.2012, s. 1).

⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om energieffektivitet (omarbejdning), COM(2021) 558 final.

- g) "basale tjenester": tjenester af god kvalitet, herunder vand, sanitet, energi, transport og mobilitet, finansielle tjenester og digital kommunikation. Støtte til adgang til disse tjenester skal være tilgængelige for dem, der har behov for det, i henhold til princip 20 i den europæiske søjle for sociale rettigheder sammen med tilvejebringelse af omkostningsbesparende muligheder, herunder gennem genbrugs-, reparations-, donations- og delingstjenester

- h) "politikpakke": et omfattende og sammenhængende sæt politiske foranstaltninger, der integrerer beskæftigelse, færdigheder og socialpolitikker med klima-, energi-, transport- og miljøpolitikker og andre politikker for grøn omstilling gennem en velkoordineret tilgang på tværs af sektorer baseret på en eller flere nationale strategier og/eller handlingsplaner, og som i givet fald drager fordel af koordinerings- og styringsmekanismer på EU-plan og nationalt plan.

POLITIKPAKKER MED HENBLIK PÅ EN RETFÆRDIG GRØN OMSTILLING

- 4) For at yde aktiv støtte til beskæftigelse af høj kvalitet med henblik på en retfærdig omstilling og på grundlag af henstilling (EU) 2021/402 opfordres medlemsstaterne til i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter at overveje følgende foranstaltninger til støtte for de mennesker, der er mest berørt af den grønne omstilling, navnlig dem, der befinder sig i sårbare situationer, og, hvor det er relevant, at hjælpe dem med gennem beskæftigelse eller selvstændig virksomhed at gå over til økonomiske aktiviteter, der bidrager til klima- og miljømålene:
- a) effektivt at støtte adgangen til og bevarelsen af beskæftigelse af høj kvalitet, navnlig gennem arbejdsformidlinger, herunder skræddersyet hjælp til jobsøgning og læringskurser, der også er rettet mod grønne og digitale færdigheder, hvor det er relevant; også at overveje veludformede, målrettede og tidsbestemte beskæftigelsesprogrammer, der forbereder modtagerne via uddannelse, navnlig personer fra underrepræsenterede grupper og mennesker i sårbare situationer, på fortsat deltagelse på arbejdsmarkedet

- b) at gøre effektiv brug af målrettede og veludformede ansættelses- og omstillingsincitament, herunder ved at overveje passende brug af løn- og rekrutteringstilskud og incitament knyttet til socialsikringsbidrag, til at ledsage omstillinger på arbejdsmarkedet på tværs af sektorer og arbejdskraftens mobilitet på tværs af regioner og lande i lyset af de muligheder og udfordringer, der ligger i den grønne omstilling
- c) at fremme iværksætteri, herunder virksomheder og alle andre enheder i den sociale økonomi¹, navnlig i regioner, der står over for udfordringer i forbindelse med omstillingen, og, hvor det er relevant, i sektorer, der fremmer klima- og miljømål såsom den cirkulære økonomi, idet der lægges særlig vægt på kvinders iværksætteri; støtten bør kombinere finansielle foranstaltninger, herunder tilskud, lån eller egenkapital, og ikkefinansielle foranstaltninger, herunder uddannelses- og rådgivningstjenester, med særlig vægt på oplysningsaktiviteter, som er skræddersyet til hver fase af virksomhedens livscyklus; støtten bør være inkluderende og tilgængelig for underrepræsenterede og dårligt stillede grupper

¹ Meddelelse fra Kommissionen af 9. december 2021 med titlen "Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi".

- d) at stimulere til skabelse af kvalitetsjob, navnlig i de områder, der er mest berørt af den grønne omstilling, og, hvor det er relevant, sektorer, der fremmer klima- og miljømål, såsom den cirkulære økonomi, ved at lette adgangen til finansiering og markeder for mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, navnlig dem, der bidrager til klima- og miljømål, med henblik på at fremme konkurrenceevne, innovation og beskæftigelse af høj kvalitet i hele det indre marked, herunder i sektorer og økosystemer af strategisk relevans i nationale og lokale sammenhænge
- e) at analysere den grønne omstillings indvirkning på sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og i overensstemmelse hermed fremme foranstaltninger til håndtering af nye risici eller mulig forværring af eksisterende risici under hensyntagen til meddelelsen fra Kommissionen af 28. juni 2021 med titlen "EU-strategirammen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2021-2027 – Sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen på et arbejdsmarked i forandring"
- f) at sikre en effektiv gennemførelse og håndhævelse af de eksisterende regler om arbejdsvilkår, navnlig vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, arbejdets tilrettelæggelse og inddragelse af arbejdstagerne, for at sikre retfærdige arbejdsforhold og jobkvalitet i omstillingen, herunder i økonomiske aktiviteter, der bidrager til klima- og miljømålene

- g) at fremme anvendelsen af en socialt ansvarlig praksis for offentlige udbud¹, herunder via sociale tildelingskriterier, der skaber muligheder for de mennesker, der er mest berørt af den grønne omstilling, og samtidig fremme grønne tildelingskriterier
- h) at sikre fuld og meningsfuld inddragelse, herunder oplysning og høring, af arbejdstagerne på alle niveauer og deres repræsentanter med hensyn til foregribelse af forandringer og styring af omstrukturingsprocesser, herunder dem, der er knyttet til den grønne omstilling, i overensstemmelse med meddelelsen fra Kommissionen af 13. december 2013 om "EU's kvalitetsramme for foregribelse af forandringer og omstruktureringer".

¹ I overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 70) og Kommissionens meddelelse, "Sociale hensyn ved indkøb – En vejledning i mulighederne for at tage sociale hensyn ved offentlige udbud – 2. udgave" (EUT C 237 af 18.6.2021, s. 1).

- 5) For at sikre lige adgang til økonomisk overkommelig og inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet samt lige muligheder, også med henblik på at styrke ligestillingen mellem kønnene, opfordres medlemsstaterne til at overveje følgende foranstaltninger, der skal gennemføres i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter, idet deres autonomi respekteres, navnlig til støtte for de mennesker og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling, navnlig dem, der befinder sig i sårbare situationer:
- a) at integrere de beskæftigelsesmæssige og sociale aspekter af den grønne omstilling, herunder en mulig mangel på arbejdskraft, i udviklingen og gennemførelsen af de relevante nationale strategier for udfordringer i forbindelse med færdigheder, f.eks. i henhold til den europæiske dagsorden for færdigheder, og støtte etablering af og koordinere interessentpartnerskaber, herunder inden for rammerne af pagten for færdigheder, og navnlig sikre, at færdigheder er kernen i den fælles omstillingskurs for relevante industrielle økosystemer, der bidrager til klima- og miljømålene
 - b) at udvikle ajourførte oplysninger om arbejdsmarkedet og færdigheder og fremsyn ved at identificere og forudsige stillingsspecifikke og tværgående færdighedsbehov; at bygge videre på eksisterende værktøjer og initiativer, herunder ekspertise hos og samarbejde med arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter; at overveje at tilpasse læreplanerne for uddannelse, i overensstemmelse med de nationale og regionale forhold, til behovene i forbindelse med den grønne omstilling og tilbyde skole- og erhvervsvejledning i overensstemmelse hermed

- c) at tilbyde tilgængelig, økonomisk overkommelig og inkluderende grunduddannelse af høj kvalitet, herunder erhvervsuddannelse, som udstyrer de lærende med færdigheder og kompetencer, der er relevante for den grønne omstilling. Læring med henblik på bæredygtighed – herunder naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM), tværfaglige tilgange og digitale færdigheder – bør overvejes og fremmes, hvor det er relevant, som en integreret del af læreplaner og uddannelsesprogrammer; at iværksætte konkrete tiltag til at tiltrække personer med handicap, kvinder, lavt kvalificerede personer og andre grupper, der i øjeblikket er underrepræsenteret på de pågældende erhvervsområder, og fremme deres karriere
- d) at indføre eller styrke støtteordninger for lærlingeuddannelser og, hvor det er muligt, for lønnede praktikophold af høj kvalitet og følordninger med en stærk uddannelseskomponent, navnlig i mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, herunder dem, der bidrager til klima- og miljømålene, og i sektorer, der står over for særlig mangel på kvalificeret arbejdskraft, såsom byggeri og IKT. Sådanne ordninger bør være underlagt national eller regional overvågning og evaluering og bør sikre jobkvalitet under hensyntagen til Rådets henstilling 2018/C 153/01¹ og 2014/C 88/01²

¹ Rådets henstilling 2018/C 153/01 af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet (EUT C 153 af 2.5.2018, s. 1).

² Rådets henstilling 2014/C 88/01 af 10. marts 2014 om en kvalitetsramme for praktikophold (EUT C 88 af 27.3.2014, s. 1).

- e) at øge voksnes deltagelse i uddannelse igennem hele arbejdslivet i overensstemmelse med opkvalificerings- og omskolingsbehovene i forbindelse med den grønne omstilling ved at sikre, at der kan ydes støtte til uddannelse under ansættelsen, ved jobskift og ved tværfaglig dygtiggørelse, navnlig for at lette omskolingen til sektorer og økonomiske aktiviteter, der forventes at udvikle sig; at give enkeltpersoner mulighed for at søge uddannelse, der er skræddersyet til deres behov, bl.a. via korte, kvalitetssikrede kurser om færdigheder til den grønne omstilling; med henblik herpå at overveje at give adgang til betalt uddannelsesorlov og erhvervsvejledning samt mulighed for at oprette individuelle læringskonti, under hensyntagen til Rådets henstilling (EU) 2022/...¹⁺, og støtte udviklingen af korte, kvalitetssikrede og bredt anerkendte kurser under hensyntagen til Rådets henstilling (EU) 2022/...²⁺⁺.

¹ Rådets henstilling (EU) 2022/... af ... om individuelle læringskonti (EUT ...).

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på henstillingen i dokument ST 8944/22 i teksten og indsæt nævnte henstillings nummer, dato og EUT-henvisning i fodnoten.

² Rådets henstilling (EU) 2022/... af ... om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed (EUT ...).

⁺⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på henstillingen i dokument ST 9237/22 i teksten og indsæt nævnte henstillings nummer, dato og EUT-henvisning i fodnoten.

- 6) For at sikre, at skatte- og socialsikringssystemerne og de sociale beskyttelsessystemer, herunder politikkerne for social inklusion, fortsat er retfærdige i forbindelse med den grønne omstilling, og under hensyntagen til, hvor det er relevant, Rådets henstilling 2019/C 387/01¹ opfordres medlemsstaterne til at overveje følgende foranstaltninger til støtte for de mennesker og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling, navnlig dem, der befinder sig i sårbare situationer, med henblik på at støtte omstilling på arbejdsmarkedet, herunder overgangen til økonomiske aktiviteter, der bidrager til klima- og miljømålene, forebygge og afhjælpe energi- og transportfattigdom i overensstemmelse med de nationale forhold og afbøde de regressive virkninger af politiske foranstaltninger:
- a) at vurdere og om nødvendigt tilpasse skattesystemerne i lyset af de udfordringer, der følger af omstillingen til klimaneutralitet, navnlig ved at flytte skattebyrden væk fra arbejde og reducere skattekiln for lav- og mellemindkomstgrupper til andre kilder, der bidrager til klima- og miljømålene, forebygge og afbøde regressive virkninger, bevare den progressive karakter af direkte beskatning og sikre finansieringen af passende sociale beskyttelses- og investeringsforanstaltninger, navnlig dem, der er rettet mod den grønne omstilling

¹ Rådets henstilling 2019/C 387/01 af 8. november 2019 om adgang til social beskyttelse for arbejdstagere og selvstændige (EUT C 387 af 15.11.2019, s. 1).

- b) at gennemgå og, hvor det er relevant, tilpasse de sociale beskyttelsessystemer, herunder politikkerne for social inklusion, i lyset af de beskæftigelsesmæssige, sociale og sundhedsmæssige udfordringer, der er forbundet med den grønne omstilling; med henblik herpå at overveje, hvordan tilstrækkelig indkomstsikkerhed, herunder gennem innovative jobskifteordninger, arbejdsløshedsunderstøttelse og mindeindkomssystemer bedst kan sikres og tilpasses de behov, der opstår som følge af den grønne omstilling; også at sikre tilvejebringelse af økonomisk overkommelige og tilgængelige sociale tjenester og sundheds- og langtidsplejetjenester af god kvalitet, især til de mennesker og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling, navnlig ved at investere i social infrastruktur for børnepasning, langtidspleje og sundhedspleje
- c) ved behov at yde, som supplement til de foranstaltninger, der er skitseret i punkt 7, litra a), mens de anvendes, målrettet og midlertidig direkte indkomststøtte, navnlig til mennesker og husholdninger i sårbare situationer, for at afbøde den negative indkomst- og prisudvikling, også i forbindelse med bedre incitamentter til hurtigt at nå de nødvendige klima- og miljømål, samtidig med at prissignaler, der understøtter den grønne omstilling, bevares; med henblik herpå sikre, at der er tilstrækkelige midler til rådighed til disse foranstaltninger, herunder ved at forbedre kvaliteten af de offentlige udgifter, gøre optimal brug af relevante EU-fonde og trække på de budgetmidler, der er skabt af bl.a. energi- og miljøafgifter og EU ETS

- d) at forbedre løsninger til risikobevindstthed, -reduktion og -overførsel for så vidt angår husholdninger og virksomheder, navnlig mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, især ved at sikre tilgængelighed af forsikringsløsninger til en overkommelig pris, navnlig for mennesker og husholdninger i sårbare situationer.
- 7) For at sikre adgang til økonomisk overkommelige basale tjenester og boliger for de mennesker og husholdninger, der er mest berørt af den grønne omstilling, navnlig dem, der befinder sig i sårbare situationer, og dem, som befinder sig i regioner, der står over for udfordringer i forbindelse med omstillingen, opfordres medlemsstaterne til at overveje følgende foranstaltninger:
- a) at mobilisere offentlig og privat finansiel støtte og skabe incitamenter til private investeringer i vedvarende energikilder og energieffektivitet suppleret med rådgivning til forbrugerne med henblik på bedre at styre deres energiforbrug og træffe informerede beslutninger om energibesparelser for at sænke deres energiregninger, navnlig rettet mod sårbare husholdninger og lokalsamfund; med henblik herpå sikre, at der er tilstrækkelige midler til rådighed til disse foranstaltninger, herunder ved at forbedre kvaliteten af de offentlige udgifter, gøre optimal brug af relevante EU-fonde og trække på de budgetmidler, der er skabt af bl.a. energi- og miljøafgifter og indtægter fra EU ETS

- b) at forebygge og afhjælpe energifattigdom ved at fremme og gennemføre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten, herunder offentlige og private investeringer i boliger for at stimulere renoveringer, herunder i den sociale boligsektor¹; med henblik herpå at yde veludformede incitamerter, tilskud og lån sammen med tilhørende rådgivning, også til mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, samtidig med at der tages behørigt hensyn til incitamerter, navnlig blandt ejere og lejere, og udviklingen i boligudgifterne, navnlig for husholdninger i sårbare situationer
- c) at give energiforbrugere, herunder husholdninger i sårbare situationer, større råderum ved at udvikle yderligere selvforsyning via individuelle ordninger for vedvarende energi samt andre tjenester via borgerenergifællesskaber², ledsaget af uddannelsesmæssige foranstaltninger og kampagner, med særligt fokus på personer i sårbare situationer og forbrugere, der bor i landdistrikter og fjerntliggende områder, herunder regionerne i den yderste periferi, og på øer

¹ I overensstemmelse med meddelelse fra Kommissionen af 18. februar 2022 med titlen "Retningslinjer for statsstøtte til klima, miljøbeskyttelse og energi 2022", alt efter hvad der er relevant.

² "Borgerenergifællesskaber" ser defineret i artikel 2, nr. 11), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125).

- d) at forebygge og håndtere mobilitets- og transportudfordringer og -hindringer for husholdninger i sårbare situationer, navnlig i fjerntliggende regioner, landdistrikter og lavindkomstregioner, herunder regionerne i den yderste periferi og øer samt byer, gennem passende politik- og støtteforanstaltninger og udvikling af den nødvendige infrastruktur med henblik på at forbedre basale forbindelsesmuligheder, der giver adgang til uddannelse, sundhed, beskæftigelse af høj kvalitet og social deltagelse; navnlig at sikre tilgængeligheden, herunder hyppigheden, af offentlig lavemissionstransport og, hvor det er relevant, fremme udbredelsen af bæredygtige former for privat mobilitet¹ med fokus på at sikre overkommelige priser, tilgængelighed og sikkerhed
- e) at lette adgangen til bæredygtigt forbrug, herunder ernæring, navnlig for mennesker og husholdninger i sårbare situationer og navnlig børn, og fremme omkostningsbesparende muligheder i forbindelse med den cirkulære økonomi; med henblik herpå tilvejebringe effektive incitament og værktøjer såsom sociale innovationstiltag og lokale initiativer, støtte genbrugs-, reparations-, genanvendelses-, donations- og deleordninger, herunder gennem socialøkonomiske enheder, og fremme uddannelse og bevidstgørelse om miljømæssig bæredygtighed for lærende i alle aldre og på alle uddannelsesniveauer og -former.

¹ Meddelelse fra Kommissionen af 9. december 2020 med titlen "Strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet – en europæisk transportsektor, der er klar til fremtiden".

TVÆRGÅENDE ELEMENTER TIL POLITISKE TILTAG TIL STØTTE FOR EN RETFÆRDIG GRØN OMSTILLING

- 8) For at fremme den grønne omstilling på en inkluderende og demokratisk måde, integrere målene for retfærdig omstilling i den politiske beslutningsproces på alle niveauer fra begyndelsen og sikre en effektiv tilgang til politikker for retfærdig omstilling, som inddrager hele samfundet, opfordres medlemsstaterne til:
- a) at samordne politikudformningen på alle niveauer og på tværs af alle relevante politikområder, herunder forskning og innovation, med henblik på at opbygge en integreret og befordrende politisk ramme, der tager behørigt hensyn til fordelingsmæssige virkninger samt positive og negative afsmittende virkninger, herunder i grænseoverskridende regioner, og integrerer passende og systematiske evalueringsstrategier, hvor det er muligt, såsom forudgående og efterfølgende vurderinger
 - b) at tilskynde de regionale og lokale myndigheder til at spille en aktiv rolle i forbindelse med at udvikle, gennemføre og overvåge politikker for retfærdig omstilling i kraft af deres nærhed til borgerne og det lokale erhvervsliv

- c) aktivt at inddrage arbejdsmarkedets parter på nationalt, regionalt og lokalt plan, idet deres autonomi respekteres, i alle faser af den politiske beslutningsproces og gennemførelse, der er fastsat i henhold til denne henstilling, bl.a. gennem social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger, hvor det er relevant; desuden yderligere fremme den fulde inddragelse af arbejdsmarkedets parter i udformningen og gennemførelsen af omstillingskursen for industrielle økosystemer under den ajourførte nye industristrategi
- d) at styrke og kvalificere mennesker, navnlig kvinder, samt civilsamfundet og interessenter, bl.a. organisationer, der repræsenterer mennesker i sårbare situationer, herunder personer med handicap, unge og børn, som opfordrer til en hurtig klimaindsats, og aktører i den sociale økonomi, herunder gennem "Den europæiske klimapagt"¹, med henblik på deres deltagelse i beslutningstagning, politikudformning og -gennemførelse, også ved at gøre brug af nye deltagelsesbaserede modeller, der inddrager mennesker i sårbare situationer
- e) at styrke de relevante offentlige tjenesters operationelle kapacitet til at yde effektiv vejledning og støtte til gennemførelse af politikker for retfærdig omstilling; navnlig styrke de offentlige arbejdsformidlinger for at støtte omstillinger på arbejdsmarkedet og viden om færdigheder samt arbejdstilsyn for at beskytte arbejdsvilkår; desuden at mobilisere social- og sundhedstjenester, hvor det er relevant, navnlig for at støtte omstillinger på arbejdsmarkedet og bekæmpe energifattigdom

¹ Meddelelse fra Kommissionen af 9. december 2020 med titlen "Den europæiske klimapagt".

- f) også at støtte en retfærdig grøn omstilling i tredjelande i forbindelse med bæredygtig udvikling og bestræbelser på at udrydde fattigdom, f.eks. ved at vedtage overgangspolitikker, der tager hensyn deres indvirkning på tredjelande og ved at fortsætte inddragelsen af interessenter og globale partnerskaber.
- 9) For at sikre tilgængeligheden og kvaliteten af de data og den dokumentation, der er nødvendig for at indføre forsvarlige socialpolitikker og arbejdsmarkedspolitikker med henblik på en retfærdig omstilling til klimaneutralitet, opfordres medlemsstaterne til:
- a) at styrke evidensgrundlaget for politikker for retfærdig omstilling ved bl.a. at fremme, hvor det er relevant, den gradvise harmonisering af og konsekvens i definitioner, begreber og metodologier, herunder på grundlag af henstilling (EU) 2020/1563 og opfølgende tiltag i koordineringsgruppen for energifattigdom og sårbare forbrugere, og ved at anvende tilgængelige metoder til politikevalueringer; tillige inddrage evaluerings- og dataindsamlingsstrategier, navnlig for så vidt angår færdigheder, opgaver og job, som bidrager til den grønne omstilling, ved hjælp af kønsopdelte data i udarbejdelsen og udformningen af relevante politiske foranstaltninger og lovgivningsinitiativer
 - b) at udvikle og integrere brugen af solide og gennemsigtige (forudgående) beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige konsekvensanalyser som led i nationale klima-, energi- og miljøreformer og -foranstaltninger

- c) at sikre effektiv og gennemsigtig overvågning og uafhængig (efterfølgende) evaluering af de beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige virkninger af nationale reformer og foranstaltninger, der bidrager til klima- og miljømålene, idet arbejdsmarkedets parter og andre interessenter inddrages i identificeringen af evalueringsspørgsmål og, hvor det er relevant, i udformningen og gennemførelsen af evaluerings- og høringsstrategier
- d) at styrke forsknings- og innovationstiltag på regionalt og nationalt plan og på EU-plan, herunder gennem finansiering fra Horisont Europa-programmet og gennem tiltag under politikdagsordenen for det europæiske forskningsrum¹, for at forbedre modelleringen og vurderingen af klimaændringspolitikernes makroøkonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale dimension; at fremme inddragelsen af arbejdsmarkedets parter i gennemførelsen af relevante forsknings- og innovationstiltag, navnlig Horisont Europa-missionerne "tilpasning til klimaændringer", og "intelligente og klimaneutrale byer", som kan bidrage til at udvikle praktiske løsninger til støtte for den grønne omstilling på regionalt og lokalt plan; på EU-plan at udnytte eksisterende indikatorer og overvågningsrammer bedre og, hvor det er nødvendigt, at fremme udviklingen af indikatorer for færdigheder, opgaver og job, som bidrager til den grønne omstilling

¹ Se Rådets konklusioner af 26. november 2021 om den fremtidige styring af det europæiske forskningsrum (EFR), og som skitserer politikdagsordenen for EFR 2022-2024, herunder tiltag 4 om attraktive og bæredygtige forskerkarrierer, tiltag 7 om en bedre udnyttelse af viden, tiltag 12 om fremskyndelse af den grønne/digitale omstilling samt tiltag 20 om FoI-investeringer og -reformer.

- e) at fremlægge resultaterne af evalueringer, fremsyn og overvågning for offentligheden med regelmæssige mellemrum og tilrettelægge udvekslinger med arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre interessenter om de vigtigste resultater og mulige tilpasninger.

OPTIMAL ANVENDELSE AF OFFENTLIG OG PRIVAT FINANSIERING

- 10) For at tilvejebringe omkostningseffektive investeringer og finansiel støtte, herunder til små og mellemstore virksomheder, i overensstemmelse med statsstøttere reglerne med henblik på at håndtere de sociale aspekter og arbejdsmarkedsaspekterne af en retfærdig grøn omstilling, samtidig med at synergierne på tværs af tilgængelige programmer og instrumenter udnyttes, og med fokus på de regioner og industrielle økosystemer, der er mest berørt, opfordres medlemsstaterne til:
 - a) fuldt ud at gennemføre de relevante reformer og investeringer under genopretnings- og resiliensplanerne og sikre komplementaritet med andre fonde
 - b) at mobilisere og sikre en sammenhængende og optimal anvendelse af alle relevante instrumenter og finansieringsmuligheder, herunder teknisk bistand, på medlemsstats- og EU-plan for at støtte relevante tiltag og investeringer. Unionens finansieringsinstrumenter omfatter navnlig fondene under samhørighedspolitikken, mekanismen for retfærdig omstilling, InvestEU, Horisont Europa-programmet, instrumentet for teknisk støtte, Erasmus+, Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for Afskedigede Arbejdstagere (EGF), LIFE-programmet, Innovationsfonden og Moderniseringsfonden

- c) at give tilsagn om og anvende tilstrækkelige nationale ressourcer til at bidrage til gennemførelsen af omfattende sæt af foranstaltninger til sikring af en retfærdig grøn omstilling. Disse foranstaltninger bør finansieres på passende vis, bl.a. ved at forbedre kvaliteten af de offentlige udgifter, mobilisere yderligere privat finansiering og/eller anvende yderligere offentlige indtægter; navnlig kan indtægterne fra EU ETS også anvendes til at finansiere foranstaltninger, som afbøder de negative sociale virkninger af den grønne omstilling; at tage hensyn til beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige aspekter ved udviklingen af grøn budgetlægning
- d) at udveksle bedste praksis med andre medlemsstater, f.eks. om udvikling af programmeringsdokumenter for individuelle EU-fonde eller udvikling af relevante nationale strategier og projekter.

FREMTIDIGE TILTAG MED HENBLIK PÅ EN RETFÆRDIG GRØN OMSTILLING

- 11) Med henblik på at iværksætte opfølgende tiltag til denne henstilling hilser Rådet det velkommen, at Kommissionen har til hensigt at fortage følgende:
 - a) yderligere at forbedre udvekslingen med de vigtigste berørte interessenter, mennesker og samfund samt udvekslingen af bedste praksis, herunder i forbindelse med industrielle økosystemers omstillingskurs¹, navnlig i en grænseoverskridende sammenhæng og med fokus på de mest berørte regioner og sektorer

¹ Som bebudet i den opdaterede industristrategi, såsom byggeri, energiintensive industrier eller mobilitet.

- b) at støtte en øget tilstrækkelighed, sammenhæng og effektivitet i medlemsstaternes politikker for retfærdig omstilling, herunder for de beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige aspekter, der skal tages i betragtning i forbindelse med udformningen, gennemførelsen, overvågningen og vurderingen af de nationale planer og langsigtede strategier, eventuelt også i forbindelse med den kommende revision af forordning (EU) 2018/1999, hvor det er relevant
- c) i forbindelse med revisionen af Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014¹, der vil finde sted, eftersom den udløber ved udgangen af 2023, at overveje, om den tilgængelige dokumentation berettiger en lempelse af reglerne for støtte til sociale virksomheders adgang til finansiering og for støtte til ansættelse af dårligt stillede eller meget dårligt stillede arbejdstagere²

¹ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT L 187 af 26.6.2014, s. 1) ("den generelle gruppefritagelsesordning").

² I overensstemmelse med meddelelse fra Kommissionen af 9. december 2021 med titlen "Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi".

- d) at styrke databasen, navnlig ved at få adgang til administrative datakilder og, hvor det er relevant, data fra arbejdsmarkedets parter, erhvervslivet, civilsamfundet¹ og opinionsundersøgelser, og ajourføre metodologisk vejledning til vurdering af beskæftigelsesmæssige, sociale og fordelingsmæssige virkninger af en retfærdig omstilling og klima- og energipolitikker, bl.a. med et kønsperspektiv og i forbindelse med det europæiske semester, hvor det er relevant; også at styrke kendskabet til og målbarheden af centrale begreber i den grønne økonomi, navnlig "grønne job" og "bæredygtige job", alt efter hvad der er relevant, i tæt samarbejde med medlemsstaterne og under hensyntagen til tilgange og processer på alle niveauer, også med henblik på at foregribe ændringer på arbejdsmarkedet og håndtere omstrukturingsprocesser på en overordnet måde, som vil kræve målrettede og effektive opkvalificerings- og omskolingspolitikker
- e) at skærpe, hvor det er relevant, sin rutinemæssige overvågning og fremsynsanalyse af udviklingen i og risiciene ved energifattigdom i Unionen, herunder sociale og fordelingsmæssige aspekter, også for at danne grundlag for arbejdet i koordineringsgruppen for energifattigdom og sårbare forbrugere og andre relevante ekspertgrupper

¹ Gennemføres i overensstemmelse med EU-lovgivningen om databeskyttelse og adgang til den offentlige sektors informationer, f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1024 af 20. juni 2019 om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (EUT L 172 af 26.6.2019, s. 56).

- f) at udvikle yderligere forskning og styrke dokumentationen vedrørende definition, overvågning og evaluering af fremskridt hen imod sikring af tilstrækkelig adgang til basale tjenester i tæt samarbejde med medlemsstaterne og under hensyntagen til nationale tilgange, også ved at udvikle begrebet "transportfattigdom", hvis det er relevant, navnlig i forbindelse med den grønne omstilling til en bæredygtig trivselsøkonomi
- g) at gennemgå de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af denne henstilling, hvor det er relevant, som led i den multilaterale overvågning i det europæiske semester, herunder i Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse i samarbejde med andre relevante udvalg på deres respektive kompetenceområder, navnlig Udvalget for Økonomisk Politik, med udgangspunkt i eksisterende resultattavler og overvågningsrammer, om nødvendigt udvidet med yderligere indikatorer i tæt samarbejde med medlemsstaterne; at overveje vejledningen i denne henstilling vedrørende forordning (EU) 2018/1999, navnlig som led i dens vurderinger i forbindelse med den kommende ajourføring af integrerede nationale energi- og klimaplaner i 2023-2024.

Udfærdiget i ..., den ...

På Rådets vegne

Formand
